

In de reeks 'Vrolijk leren' verschijnen leesboekjes voor kinderen van 4 tot 9 jaar vol inspiratie. Het zijn boekjes om zelf te lezen, maar ook om voor te lezen en met kinderen over na te praten. Maar behalve voor kinderen heeft ieder verhaaltje ook iets leuks te vertellen aan de volwassenen. Vandaar dat wij bij elk boekje dat verschijnt, een samenvatting geven onder de titel **Synopsis**.

Vandaag de synopsis van *De marskramer, over de wereld van Joris Joleijt*.
"In een tijd waar weinig of geen communicatiemiddelen voor handen waren, fungeerde de rondtrekkende marskramer als een soort wandelende krant."

De marskramer, over de wereld van Joris Joleijt

Tekst en tekeningen: Clémence Leijten & Joris Leijten
Vormgeving: Joris Leijten
Uitgave: Joleijt educatieve producten, Nijmegen, 2020.

Softcover boek/liggend, 28 pagina's, cover 300 gram/ binnenwerk 170 gram, zwart/wit.

Prijs: € 7,50 (Inclusief BTW)

NUR: 273/274

ISBN: 9 78-90-82 90 1238

[Bestellen](#)

Synopsis.

De marskramer droeg een wollen kap op zijn hoofd tot over zijn schouders met op zijn achterhoofd een soort staart tot op zijn heup (kaproen) en een tuniek van wol. Hoe ruimer de mouwen hoe meer geld hij had, want een kostuum met meer stof kostte meer geld. Om zijn middel droeg hij een riem waaraan zijn geldbuidel, veldfles en mes hingen. Hij droeg een broek met pijpen met een losse buikklep om te kunnen plassen. Aan zijn voeten droeg hij leren puntschoenen met spijkers onder zijn zolen tegen het slijten. Op zijn rug droeg hij een mand. De mand heette 'mars'. Daarin zat zijn koopwaar. "Iets in je mars hebben" is nu nog een uitdrukking in onze taal. Dat betekent dat iemand verborgen talenten heeft, die hij tevoorschijn kan halen en kan gebruiken.

Hoe marskramers te werk gingen weten we onder andere van oude registers, waarin werd bijgehouden wie vergunning van het stadsbestuur kregen om op het platteland hun koopwaar aan te bieden. De registers geven ook aan wat de aard van de goederen was, die zij aan de man probeerden te brengen. Tot het assortiment dat hij verkocht behoorden o.a. vaatwerk, koper- of tin werk, snuisterijen zoals haarspelden, garen en band en lappen stof. Hij kocht zijn koopwaar bij de ambachtslieden in grotere steden en bij handelaren die over de wereld trokken. Rijkere marskramers hadden een breder assortiment dan marskramers die arm waren.

In een tijd waar weinig of geen communicatiemiddelen voor handen waren, fungeerde de rondtrekkende marskramer als een soort wandelende krant. Er waren geen kranten en heel weinig mensen ontvingen brieven met nieuws. De komst van de marskramer was dan ook een hele gebeurtenis, die de dagelijkse gang van zaken doorbrak. In ruil voor een maaltijd en soms een bed, vertelde hij de laatste nieuwtjes, al of niet doorspekt met gefantaseerde "sterke" verhalen. Soms bracht hij ook boodschappen over van het ene naar het andere dorp of naar veraf wonende familieleden¹. Maar de marskramer zorgde ook voor plezier. Om hun handel te ondersteunen kozen sommige marskramers voor ook een zingend bestaan en werden zij naast marskramer ook troubadour. Zij stonden op het marktplein of trokken door het dorp en zongen (vaak zelfgemaakte) liederen en begeleidden zichzelf met viool of draailier. Het declameren van versjes, het roepen van de nieuwsfeiten en het ten gehore brengen van liederen waren vermaak. De mensen zagen uit naar de komst van de marskramer.

De mensen in de dorpen, in de stad en in de kastelen zagen uit naar de komst van een marskramer. Maar niet iedereen dacht zo positief over de marskramer. De verspreiding van nieuwtjes die politiek omstreden waren, vormde soms een bedreiging voor de openbare orde. Wanneer het stadsbestuur ter ore kwam dat er iets gezagsondermijneers, controversieels of beledigende politieke nieuwtjes circuleerden, dan waren de marskramers de eerste verdachten en mochten zij niets meer verkopen, bang als het stadsbestuur was voor oproer vooral in een periode van politieke onrust².

In de 21^e eeuw met heel veel winkels overal is het beroep van marskramer vergeten. Toch zijn er nog sporen zichtbaar uit het verleden. Iedere dag trekken nog talloze mannen en vrouwen door dorpen en steden om kranten en folders te verspreiden. Net als de marskramer vroeger bellen zij rond de jaarwisseling huis aan huis aan voor een extra geldelijke bijdrage. In sommige steden en dorpen komt er nog een rijdende supermarkt, de SRV, aan huis. Nieuw is dat de grote winkels boodschappen via internet besteld, aan huis thuisbrengen. De bezorger met zijn kratten met boodschappen is de marskramer van deze tijd.

1. **Wiele, Johan e.a. (1988) *De markt. Economisch forum en kloppend hart van agrarische, stedelijke en industriële maatschappijen*. Museum voor Industriële Archeologie en Textiel Gent/ Leuven.**
2. **Salman, Jeroen (2001) *Vreemde loopers en kramers. De ambulante boekhandel in de achttiende eeuw* verschenen in het Jaarboek voor Nederlandse boekgeschiedenis, Jaargang 8.**